

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА "ПИСАТЮК ПРОТИ УКРАЇНИ"

(Заява № 21979/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

16 квітня 2009 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції.
Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Писатюк проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*,

Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),

Рената Ягер (Renate Jaeger),

Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefivre),

Мириана Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджиева (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,

Станіслав Шевчук (Stanislav Shevchuk), *суддя ad hoc*,

та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,

після обговорення за зачиненими дверима 24 березня 2009 року,

вносить таке рішення, що було прийняте в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 21979/04), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України п. Леонідом Петровичем Писатюком (далі — заявник) 20 травня 2004 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим.

3. 11 жовтня 2007 року Голова п'ятої секції вирішив направити цю заяву Уряду. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції він також вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

4. Заявник народився у 1954 році та проживає у місті Одеса, Україна.

5. У 1991 році заявник став членом житлово-будівельного кооперативу «Верстатобудівельник-2» (далі — кооператив) для того, щоб отримати квартиру в жиллому будинку, який мав бути збудований цим кооперативом. В той же час він працював в кооперативі за сумісництвом.

6. За рішеннями загальних зборів членів кооперативу від 19 травня 1999 року, 30 червня 1999 року та 29 вересня 1999 року заявника було позбавлено членства в кооперативі через невчасну сплату пайових внесків, тому заявника не було забезпечено квартирою, на яку, як він вважав, мав право (далі — квартира). Пізніше цю квартиру було надано іншому члену кооперативу — пану С.

7. У жовтні 1999 року заявник звернувся до Іллічівського районного суду м. Одеси з позовом до кооперативу, вимагаючи визнати вищевказані рішення недійсними. Він також вимагав відшкодування моральної шкоди.

8. Пізніше заявник подав додатковий позов до житлового управління Одеської міської ради, Одеської міської агенції з приватизації та пана С., оскаржуючи право власності останнього на квартиру, домагаючись виселення сім'ї пана С. та вимагаючи визнати право власності на квартиру. Заявник також вимагав від кооперативу сплатити заборгованість із заробітної плати та стверджував, що внесені ним кошти надають йому право на квартиру більшої площі.

9. У січні 2003 року Іллічівський районний суд міста Одеси було ліквідовано. У невизначену дату справу заявника було передано з цього суду до Маліновського районного суду міста Одеси (далі — суд).

10. В період з жовтня 1999 року по 20 жовтня 2003 року національні суди провели близько 39 судових засідань. Шість судових засідань було перенесено через неявку представника кооперативу або за його клопотанням. Два судові засідання було відкладено через неявку до суду пана С. Національні суди не прийняли будь-яких спроб забезпечити явку відповідачів у судові засідання. Три судові засідання було відкладено через відсутність заявника або за його клопотанням. Багато судових засідань було призначено з інтервалом від декількох днів до двох місяців.

11. 20 жовтня 2003 року суд задовольнив позовні вимоги заявника.

12. 19 лютого 2004 року апеляційний суд Одеської області (далі — апеляційний суд) скасував це рішення та направив справу на новий розгляд.
13. 18 липня 2005 року суд відмовив у задоволенні позовних вимог заявника.
14. 5 жовтня 2005 року суд закрити судові провадження щодо виплати заборгованості із заробітної плати та вимоги заявника щодо квартири більшої площі через те, що він не дотримався процесуальних вимог, передбачених українським законодавством. Заявник не оскаржив цю постанову.
15. 13 грудня 2005 року апеляційний суд скасував рішення від 18 липня 2005 року та направив справу на новий розгляд.
16. 11 липня 2006 року суд відмовив у задоволенні позовних вимог заявника.
17. 25 травня 2007 року апеляційний суд скасував рішення від 11 липня 2005 року та частково задовольнив позовні вимоги заявника.
18. В період з 20 жовтня 2003 року по 25 травня 2007 року суд та апеляційний суд призначили близько 15 судових засідань. Одне судове засідання було перенесено через хворобу судді, одне — через неявку пана С., одне — за клопотанням заявника. Більшість судових засідань було призначено з інтервалом від декількох днів до двох місяців. В період з 20 лютого 2004 року по 29 березня 2005 року судові засідання не призначались.
19. Відповідачі подали касаційну скаргу. 5 грудня 2007 року Верховний Суд залишив без змін рішення, винесене апеляційним судом.
20. 12 серпня 2008 року рішення від 25 травня 2007 року було повністю виконано.
21. У невизначену дату, у 2008 році, пан С. подав новий позов щодо заявника, вимагаючи визнання права власності на частину квартири через проведення ним в квартирі ремонтних робіт.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

22. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження у його справі була несумісною з вимогою «розумного строку», передбаченою у пункті 1 статті 6 Конвенції, яка передбачає наступне:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ... який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

23. Уряд оскаржив це твердження.

24. Період часу, який потрібно брати до уваги, розпочався у жовтні 1999 року та закінчився 5 грудня 2007 року. Він тривав вісім років та два місяці. Справа розглядалась в судах трьох інстанцій.

A. Щодо прийнятності

25. Суд зазначає, що скарга заявника не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

B. Щодо суті

26. Уряд стверджував, що справа була складною, а також що судові органи діяли з належною сумлінністю. Також він стверджував, що сторони спричинили певні затримки у провадженні, доповнюючи позовні вимоги, витребуючи додаткові матеріали, подаючи клопотання щодо відкладення судових засідань та оскаржуючи до судів вищої інстанції, у судових розглядах. Відповідно держава не має нести відповідальність за поведінку учасників процесу.

27. Заявник не погодився з цим твердженням.

28. Суд повторює, що розумність тривалості провадження має оцінюватись в світлі обставин справи та з урахуванням таких критеріїв: складність справи, поведінка заявника та компетентних органів, а також важливість предмета розгляду для заявника (див., серед іншого, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [GC] № 30979/96, п. 43, ЄСПЛ 2000-VII).

29. Щодо складності даної справи Суд зауважує, що вона стосувалась низки питань, порушених заявником після припинення його членства у житловому кооперативі. Хоча суду необхідно було дослідити досить значну кількість документів, які були доказами в справі, питання, які розглядав Суд, за своїм характером не потребували значного продовження строку розгляду справи заявника. Таким чином, Суд доходить висновку, що предмет спору у провадженні, що розглядається, не можна вважати особливо складним.

30. Суд погоджується з Урядом, що заявник в деякій мірі сприяв тривалості провадження. Однак заявник не може нести відповідальність за загальну тривалість судового розгляду в даній справі.

31. Суд вважає, що низка затримок (зокрема, тривалий розгляд справи судом першої інстанції, повернення справи на новий розгляд, нерегулярне призначення судових засідань, перенесення судових засідань через відсутність відповідачів) були спричинені Урядом (див. «Головко проти України» (*Golovko v. Ukraine*), № 39161/02, пп. 61–65, рішення від 1 лютого 2007 року).

32. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у подібних справах (див., наприклад, рішення у справі «Якименко проти України» (*Yakymenko v. Ukraine*), № 19142/03, п. 39, рішення від 29 травня 2008 року; «Павлюлінець проти України» (*Pavlyulinets v. Ukraine*), № 70767/01, п. 53, від 6 вересня 2005 року; вищевказане рішення у справі «Головко проти України» (*Golovko v. Ukraine*), п. 65).

33. Таким чином, приймаючи до уваги обставини даної справи, Суд зазначає, що тривалість судового розгляду була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

34. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

35. Заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 та статті 13 Конвенції на несправедливість і результат судового провадження. В своїх початкових твердженнях він також скаржився за статтею 1 Першого протоколу на порушення його права власності, оскільки він не був забезпечений квартирою. У цьому зв'язку він також посилався на статтю 8 та 17 Конвенції. Зрештою він скаржився за статтею 14 Конвенції щодо дискримінації.

36. Уважно дослідивши зауваження заявника, виходячи із сукупності наявних матеріалів, Суд не встановив в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

37. Таким чином, відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як очевидно необґрунтована.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

38. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

39. Заявник вимагав 661 380 доларів США відшкодування матеріальної шкоди та 661 380 доларів США відшкодування моральної шкоди.

40. Уряд оскаржив ці вимоги.

41. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та матеріальною шкодою; таким чином, він відхиляє цю вимогу. З іншого боку, вирішуючи на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 1600 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові витрати

42. Заявник, який не мав представника в Суді, вимагав 5877 грн 61 коп. (близько 634,20 євро) компенсації судових витрат, понесених через звернення до національних судів та Суду. Він надав поштові квитанції про відправку кореспонденції до державних органів влади та до Суду, квитанції за копіювання та послуги перекладача. Він також надав

квитанції, які підтверджують внесення платежів до місцевої адвокатури і юридичної фірми за неконкретизовані юридичні послуги, а також сплату судового та іншого мита.

43. Питання щодо відшкодування поштових витрат, витрат на копіювання та переклад документів Уряд залишив на розсуд Суду. Уряд оскаржив інші вимоги заявника у цьому зв'язку.

44. Відповідно до прецедентної практики Суду, заявник має право на відшкодування коштів та витрат, якщо буде встановлено, що вони були необхідними і дійсно понесеними, а їх сума була розумною. У цій справі, виходячи із сукупності наявних матеріалів та відповідно до зазначених критеріїв, Суд присуджує заявнику 300 євро.

С. Пеня

45. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу щодо надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту заяви непринятною.

2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(a) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 1600 (одну тисячу шістсот) євро відшкодування моральної шкоди та 300 (триста) євро відшкодування судових витрат плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум. Ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 16 квітня 2009 року згідно з пунктами 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар

Райт МАРУСТ
Голова